

honza dědek

hity, které dobyly svět

příběhy písní od 50. let do současnosti

© Honza Dědek

© Vydavatelství EMPRESA MEDIA, a. s.

Praha 2018

ISBN 978-80-88207-19-1

Doporučené internetové adresy:
shop.tyden.cz
instinkt.tyden.cz

empresa media
2018

„When you see me in misery
Come on baby, see about me
Now yeah, all right, all right,
aw play it, boy“

What'd I Say – Ray Charles

50. léta

8	THAT'S ALL RIGHT (Elvis Presley)
10	DIANA (Paul Anka)
12	WHAT'D I SAY (Ray Charles)
14	NON, JE NE REGRETTE RIEN (Édith Piaf)

---

hudba a text:
Arthur
Crudup
zpívá:
Elvis Presley

Původně to měl být jen dárek pro maminku devatenáctiletého řidiče nákladáku – nakonec z toho byl první singl budoucího krále rock'n'rollu...

Byl srpen 1953, když zavítal do studia Sun a prvně zkusil zazpívat do mikrofonu. Jeho hlas okamžitě zaujal asistentku Marion Keisker – dobře věděla, že její šéf a majitel nahrávacího studia Sam Phillips hledá bílého kluka, který by uměl zpívat jako černoch. Výsledkem byly další tři nahrávky, ale teprve zrychlená verze nepřiliš známé skladby That's All Right, Mama od bluesmana Arthura „Big Boye“ Crudupa z roku 1946 přesvědčila Sama Phillipse, že si tenhle mladík zaslouží vydat debutovou malou desku. Společně s místními hráči Billem Blackem na kontrabas a kytaristou Scottym Moorem ji na první dobrou natočili 5. července 1954 – naživo, bez jakýchkoli pozdějších aranžmá či přidání nástrojů.

Poprvé ji pod zkráceným názvem That's All Right už o dva dny později vypustila do rozhlasového éteru memphiská stanice WHBQ Radio, když ji do svého pořadu Red, Hot and Blue zařadil diskžokej Dewey Phillips, který od Sama Phillipse dostal tehdy jedinou kopii na acetátové desce. Reakce po jejím odvysílání byly nečekané – celkem čtyřicetkrát se během následující hodiny rozdrnel ve studiu telefon, takže Dewey Phillips píseň nakonec za večer odehrál čtrnáctkrát! O ničem z toho však Elvis Presley neměl tušení – seděl tou dobou v místním kině, kde se snažil uklidnit nervy ze své rozhlasové premiéry. Teprve když ho kamarádi vytáhli z promítání, nechal se přesvědčit k návštěvě rozhlasového studia, kde

that's all right (1954)

charts

UK: 3 (2004)

poválečné blues hitem

▲ Původní píseň That's All Right, Mama napsal bluesman Arthur „Big Boye“ Crudup v roce 1946.

► That's All Right vypustila do rozhlasového éteru memphiská stanice WHBQ Radio, když ji do svého pořadu Red, Hot and Blue zařadil diskžokej Dewey Phillips.

diskžokejovi odpověděl na několik otázek – jako třeba na které střední škole studoval.

Na singlu, jehož druhou stranu tvořila píseň Blue Moon of Kentucky nahraná o den později, skladba vyšla 19. července 1954 – tehdy se však prodalo pouhých dvacet tisíc desek, což na vstup do amerického žebříčku nestačilo; čas hitparádových prvenství Elvise Presleyho měl nicméně přijít už velmi brzy... Dodnes se tohoto singlového debutu prodalo přes půl milionu kusů, a když vyšla u příležitosti padesátého výročí v roce 2004 znovu na singlu, dotáhla to v britské hitparádě na třetí místo.

Samozřejmě že takhle slavnou píseň okamžitě převzala do svého repertoáru řada umělců. Už v roce 1955 se na sedmé místo amerického country žebříčku se svou verzí vyšplhal písničkář Marty Robbins, v červenci 1963 ji natočili The Beatles (nahrávka se ovšem objevila teprve v roce 1997 na desce Live at the BBC), zpíval ji Carl Perkins, Bob Dylan s Johnnym Cashem, Rod Stewart ji natočil na své velmi slavné album Every Picture Tells a Story, pravidelně ji na koncertech hrál Jerry Garcia Band či Led Zeppelin, byla nedílnou součástí vystoupení Paula McCartneyho, oblíbila si ji ale i americká country zpěvačka Faith Hill nebo punkové trio Green Day.

Asi jediný, kdo z tohoto úspěchu neměl příliš velkou radost, byl autor písně Arthur Crudup – i když se v sedmdesátých letech konečně mimosoudní cestou domohl dodatečného vyplacení tantiém ve výši šedesáti tisíc dolarů, neviděl z této částky nikdy ani cent; zemřel 28. března 1974. Jeho píseň v podání Elvise Presleyho ho přežila – nejen, že ji časopis Rolling Stone zařadil na sto třinácté místo ve své slavné soupisce pěti set nejlepších písní všech dob, ale v roce 2004 ji prohlásil za historicky vůbec první rock'n'rollovou nahrávku!

hudba a text:
Paul Anka
zpívá:
Paul Anka

Jemu bylo patnáct, jí dvacet; jmenovala se Diana Ayoub. Potkával ji v kostele a občas hlídala jeho mladšího bratra a sestru. Byl do ní bláznivě zamilovaný, ale jak sám řekl v jednom rozhovoru: „Neměl jsem u ní absolutně žádnou šanci – nechtěla se mnou mít naprosto nic společného.“ A tak o ní alespoň napsal písničku.

Nebyla to jeho první skladba. Už v roce 1956 natočil během léta na návštěvě u strýce v Los Angeles píseň I Confess, kterou v témže roce vydal u společnosti RPM, ale nahrávka se nesečkala s žádnou větší odezvou. Navzdory tomu dostal od strýce sto dolarů, aby se o rok později zúčastnil newyorského konkurzu, který vyhlásil producent Don Costa, proslulý spoluprací s Frankem Sinatrou (mimočodem, této pěvecké legendě s modrými očima napsal anglický text My Way na původně francouzskou píseň Comme d'habitude právě Paul Anka) – zazpíval zde píseň Diana a výsledkem byla nahrávací smlouva s ABC-Paramount Records.

V květnu 1957 ji natočil v domácím studiu Dona Costy a 2. července vyšla na singlu. V září se už Paul Anka do školy nevrátil – tou dobou jeho píseň figurovala v americké, kanadské, australské i anglické hitparádě, kde setrvala úctyhodných devět týdnů, což z ní učinilo tehdy nejprodávanější singl v britské historii a z jejího zpěváka prvního teenagera, který v ostrovním království dokázal prodat přes milion desek; celosvětově si tuhle nahrávku koupilo přes devět milionů lidí!

diana (1957)

charts

UK: 1
US: 2

Paul Anka tento úspěch později pro časopis Mojo vysvětlil slovy: „V padesátých letech jsem byl jedním z velmi mála teenagerů, kteří psali písně o pubertální lásce – a mladí lidé mi proto věřili. Většinu hitů v tehdejší době totiž ve skutečnosti napsali podstatně starší profesionální skladatelé.“

V roce 1958 se do top 20 dostaly další čtyři Ankovy singly a ze sedmnáctiletého zpěváka se stal jeden z největších teenagerovských idolů před nástupem The Beatles. Do žebříčků nejprodávanějších desek se však vracel i později – v roce 1974 například dobyt zámorskou hitparádu duetem s americkou zpěvačkou Odiou Coates nazvaným (You're) Having My Baby a později spolupracoval s Michaellem Jacksonem na skladbě This Is It.

Coby slavnému zpěvákovi mu podstatně více přálo štěstí v lásce než jako patnáctiletému klukovi – v roce 1963 si vzal modelku Anne de Zogheb, s níž má pět dcer, v roce 2008 se na dva roky oženil se svou osobní trenérkou Annou Åberg, v roce 2016 ve svých pětasedmdesáti pojal za choť šetřicetiletou Lisu Pemberton. Ale jak prohlásil v časopise Rolling Stone: „Na Dianu jsem nikdy nezapomněl – provází mě celý život, myslím na ni vždy, když o ní zpívám svou nejslavnější píseň.“

Hudebně se ke své pubertální múze vrátil ještě v roce 1963, kdy natočil skladbu nazvanou Remember Diana, kde zpívá o lásce, která ho opustila a zlomila mu srdce. Nebyl to už takový hit jako píseň z roku 1957, ale i tak se vyšplhala alespoň na devětaticátou příčku americké hitparády.

On sám se už se svou láskou z dob dospívání, Dianou Ayoub, nikdy neviděl. V roce 2002 se ji však podařilo dohledat kanadskému deníku Globe and Mail – měla dvě děti, byla rozvedená a vedla v Ottawě obchod s oblečením.

za sto dolarů na vrchol

▲ Diana Ayoub, kamarádka, která se stala múzou pro tuhle píseň...

▲ Od strýce dostal sto dolarů, aby se zúčastnil newyorského konkurzu, který vyhlásil producent Don Costa, proslulý spoluprací s Frankem Sinatrou.

hudba a text:
Ray Charles
zpívá:
Ray Charles

Přebral už úplně všechny písně – k dovršení smlouvaného koncertního času však ještě dvanáct minut scházelo. Obrátil se na kapelu: „Sledujte mě a dělejte, co řeknu!“ A začal improvizovat. Tak trochu ve stylu boogie-woogie, které následně přešlo do gospelu – a jeho vokalistky, které si říkaly The Raelettes, opakovaly vše, co zpíval Ray Charles. „Nebylo to nic jiného, než co jsme znali z kostela,“ řekl později slavný zpěvák.

Krásně je tahle scéna ztvárněna v životopisném filmu Ray z roku 2004. „Kde si můžu koupit tuhle desku?“ ptá se Charlesova manažera jedna z návštěvnic hudebního klubu v pennsylvánském Brownsvillu, kde se tahle událost v prosinci 1958 odehrála. „To nevím, ještě žádná není, ale řeknu Rayovi, že by to měl nahrát,“ dostane se jí odpovědi. Stalo se tak 18. února 1959 ve studiích Atlantic Records. Píseň byla natočena na třetí pokus – kapela si ji na koncertech natolik nazkoušela, že nebylo potřeba jediné opravy. Všichni byli s výsledkem spokojeni – ovšem až na délku skladby, která měla přes sedm a půl minuty, přičemž tehdy rádia hrála jen skladby o délce kolem dvou a půl minuty. Producent Jerry Wexler nakonec píseň zkrátil na sedm minut a rozdělil ji na dvě poloviny po třech a půl minutách – každá se objevila na jedné straně singlu, který vyšel v červenci 1959.

Gramofonová firma se obávala, že i když v textu není jediné obscénní slovo, sound této písně by mohl pohoršovat. A přesně to se stalo – většina rozhlasových stanic skladbu

what'd i say (1959)

charts

US: 6

fanda mccartney

▲ Právě po poslechu What'd I Say se Paul McCartney rozhodl založit kapelu The Beatles.

▲ Vokalistky, které si říkaly The Raelettes, opakovaly v této písni všechno, co zpíval Ray Charles.

odmítla hrát s odůvodněním, že je příliš sexuálně provokativní. Jak napsal časopis Billboard: „Je to dialog mezi zpěvákem a doprovodnými vokalistkami, který sice začíná v kostele, ale končí v posteli.“ Oč byla nahrávka kritizovanější, o to byla mladými lidmi kupovanější – během několika týdnů to dotáhla na šestou příčku americké hitparády a stejný časopis ji tentokrát označil za „nejsilnější popovou skladbu, jakou do té doby jakýkoli umělec napsal“. A bez nadsázky ji lze označit i za jednu z nevlivnějších písní – právě po jejím poslechu se Paul McCartney rozhodl založit kapelu, The Beatles ji pak za svého hamburského období hráli každý večer. Stejně tak když Mick Jagger poprvé zpíval s kapelou, ze které se později stali The Rolling Stones, nasadil What'd I Say. Že měla největší vliv na jejich tvorbu, říkají i Eric Burdon z kapely Animals, Brian Wilson z Beach Boys či Van Morrison. Mimochodem, společně se skladbou Be-Bop-a-Lula od Genea Vincenta je jmenována i v hitu Walk of Life od skupiny Dire Straits jako příklad nestárnoucích fláků. Ostatně Gene Vincent ji měl rovněž v repertoáru – stejně jako Brenda Lee, Eric Clapton, Nancy Sinatra, Johnny Cash, Jerry Lee Lewis, jenž s ní v roce 1961 vystoupal na třicátou příčku americké hitparády, nebo Elvis Presley, který s ní o tři roky později vyšplhal na jedena-dvacáté místo a zpíval ji i ve slavném filmu Viva Las Vegas.

Nadarmo to není podle časopisu Rolling Stone desátá nejlepší píseň všech dob. Navíc skladba, která dala vzniknout novému stylu – spojením gospelu a blues se podařilo vytvořit soul. A jak napsal jeden americký hudební publicista: „Nebýt této písně, James Brown a Aretha Franklin by zpívali úplně jiný hudební styl!“ To potvrzují i slova zpěváka Billyho Joela: „Možná to bude znít jako svatokrádež, ale podle mého byl pro rock'n'roll mnohem důležitější Ray Charles než Elvis Presley!“

hudba a text:
Charles
Dumont
& Michel
Vaucaire
zpívá:
Édith Piaf

non' je ne regrette rien (1959)

Nechybělo mnoho a nikdy by tuhle píseň nezpívala... Psal se rok 1956. Jedenačtyřicetiletá Édith Piaf už byla mezinárodní hvězda, která pravidelně vystupovala v pařížské Olympii, měla za sebou koncert v newyorské Carnegie Hall, tragickou smrt své životní lásky Marcela Cerdana a dvě těžké autonehody. Navíc byla závislá na morfiu a alkoholu a právě se chystala na rozvod se zpěvákem Jacquesem Pillssem, kterého si za účasti Marlene Dietrich vzala v roce 1952.

Skladatel Charles Dumont byl o čtrnáct let mladší a na svou slávu teprve čekal. Několik svých kompozic nabídl i slavnému Vrabčákovi (přezdívku Piaf začala Édith používat v roce 1935), ale pokaždé byl hrubě odmítnut – žádná z nich údajně nebyla hodna velké šansoniérky. Svou nejnovější skladbu, kterou jeho tvůrčí kolega Michel Vaucaire opatřil textem a nazval Non, je ne trouverai rien (Ne, nic nenajdu), proto napsal pro tehdy populární Rosalii Dubois. Ani ona ji nepřijala, a tak další tři roky ležela v šuplíku.

V roce 1959 Michel Vaucaire upravil text a název na přitažlivější Non, je ne regrette rien (Ne, ničeho nelituji) a přemluvil svého kolegu, aby píseň zkusili nabídnou Édith Piaf. Vstup do bytu hvězdné zpěvačky na Boulevard Lannes umožnila tvůrčí dvojici její tajemnice Danielle Bonel, aniž by o tom ovšem zpěvačce dopředu řekla. Ta proto onoho památného 24. října 1959 přijala oba umělce velice nepřátelsky. Podle pozdějšího vyprávění Charlese Dumonta je nejprve nechala hodinu čekat v přijímacím salonu. Když pak

vstoupila do pokoje, vztekla k nezvaným hostům prohodila: „Jak vidíte, jsem extrémně unavená! Takže sebou hodte – mažte k piánu a smíte mi zahrát jednu jedinou písničku!“

Charles Dumont s odstupem času vzpomínal, že se potil strachy a byl natolik nervózní, že píseň odpíval sotva slyšitelným hlasem. Dohrál a nastalo tíživé ticho. „Můžete mi to zazpívat ještě jednou?“ zeptala se údajně tenkrát Édith Paif ostře. Skladatel se dal do zpěvu, v polovině však byl přerušen výkřikem rozmarne hvězdy: „Fantastické! Tohle je píseň, na kterou jsem čekala. Bude to můj největší úspěch. Chci ji už na své příští vystoupení v Olympii!“ Šokovaní Dumont a Vaucaire se prý jen zmohli na slova: „Samozřejmě, Édith – píseň je vaše.“

Trvalo však ještě rok, než měla 10. listopadu 1960 premiéru v proslulé Olympii. Ale byl to okamžitý úspěch – singlová nahrávka strávila v čele francouzské hitparády dlouhých sedm týdnů. A i když podle potomků Galů není přeložitelná do žádného cizího jazyka, aniž by pozbyla své krásy, nejrůznější zpěváci ji zpívali anglicky, italsky, španělsky, dokonce i srbsky a švédsky.

V Americe byla použita v reklamě na Cadillac a samozřejmě zazněla v řadě filmů včetně snímku Édith Piaf, kde slavnou šansoniérku ztvárnila francouzská herečka Marion Cotillard, která za svůj výklon získala snad všechny herecké ceny, například Oscara, Zlatý glóbus či Césara.

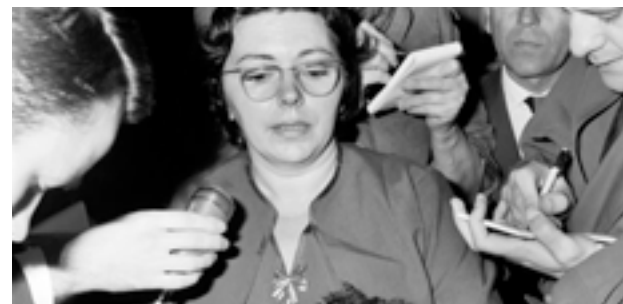
Sama interpretka věnovala v čase alžírské války tuhle píseň francouzské cizinecké legii. Nakonec ji však za svou přijal zejména 1. parašutistický regiment, který se v roce 1961 podílel na puči proti prezidentu Charlesi de Gaulleovi – dodnes ji zpívá na svých přehlídkách.

Nicméně ze všech nejradši má tuhle skladbu její autor, který říká: „Ne, v nejmenším nelituji toho původně tak nepřátelského přijetí od božské Édith!“

charts

FR: 1

šansoniérka ve filmu

▲ Vstup do bytu hvězdné zpěvačky na Boulevard Lannes umožnila tvůrčí dvojici její tajemnice Danielle Bonel, aniž by o tom ovšem Édith Piaf dopředu řekla.

► Ve filmu Édith Piaf slavnou šansoniérku ztvárnila francouzská herečka Marion Cotillard, která za svůj výklon získala snad všechny herecké ceny včetně Oscara, Zlatého glóbu či Césara.

„I ain't gonna do you wrong
while you're gone
Ain't gon' do you wrong 'cause
I don't wanna
All I'm askin' is for a little respect
when you come home“

Respect – Aretha Franklin

60. léta

18	RING OF FIRE (Johnny Cash)
20	BLOWIN' IN THE WIND (Bob Dylan)
22	YOU REALLY GOT ME (The Kinks)
24	THE HOUSE OF THE RISING SUN (The Animals)
26	THE SOUND OF SILENCE (Simon & Garfunkel)
28	YESTERDAY (The Beatles)
30	I GOT YOU BABE (Sonny & Cher)
32	MY GENERATION (The Who)
34	GOOD VIBRATIONS (The Beach Boys)
36	HEY JOE (Jimi Hendrix)
38	I'M A BELIEVER (The Monkees)
40	MONDAY, MONDAY (The Mamas & The Papas)
42	A WHITER SHADE OF PALE (Procol Harum)
44	LIGHT MY FIRE (The Doors)
46	RESPECT (Aretha Franklin)
48	SAN FRANCISCO (Scott McKenzie)
50	BORN TO BE WILD (Steppenwolf)
52	SYMPATHY FOR THE DEVIL (Rolling Stones)
54	THE THRILL IS GONE (B. B. King)
56	WHOLE LOTTA LOVE (Led Zeppelin)

hudba a text:
June Carter
& Merle
Kilgore
zpívá:
Johnny Cash

Může být láska jako spalující ohnivý kruh? Ano – pokud se člověk beznadějně zamiluje do nevyzpytatelného feťáka. Tak jako se to stalo June Carter v případě Johnnyho Cashe... Seznámili se v roce 1955 v zákulisí legendárního country sálu Grand Ole Opry, časem se stali pěveckými partnery a nakonec milenci; ani jednomu z nich nevadilo, že byli oba v manželském svazku s někým jiným.

Začínala šedesátá léta, když si uprostřed jedné noci June Carter v autě vybavila slova básně z alžbětinského období, kterou kdysi četla v knize svého strýce A. P. Cartera: „Love is like a burning ring of fire.“ Přesně vystihovala její momentální pocity: „Konečně jsem byla ochotna připustit si, že miluji Johnnyho Cashe – i když byl tou dobou závislý na drogách, a tím pádem naprosto nespolehlivý.“

Text dopsala dřív, než začalo svítat, s hudbou jí pomohl Merle Kilgore, americký písničkář a osobní manažer Hanka Williamse Jr. „Chuť lásky je tak sladká / když se setkají dvě srdce jako ta naše / zamilovala jsem se do tebe jak dítě / ale ten oheň zdivočel,“ zní jedna ze slok této písně. „Byla to pro mě tak osobní skladba, že jsem ji nebyla schopna zpívat,“ přiznala s odstupem času June Carter – a tak se jí chopila její sestra Anita; natočila ji v pomalé folkové úpravě a v roce 1962 vydala pod názvem (Love's) Ring of Fire na svém albu Folk Songs Old and New. Tehdy ji Johnny Cash slyšel poprvé a okamžitě si ji zamiloval. Prý měl dokonce sen, že by bylo dobré ji doplnit o dechovou sekci mexických

ring of fire (1963)

charts

US: 17

hudebníků mariachi. Natočil ji 25. března 1963, ale vydání svého singlu pozdržel až do 19. dubna – chtěl tím dopřát čas verzi Anity Carter, aby se dostala do hitparád; nestalo se. Naopak chytlavá Cashova varianta se brzy v americkém žebříčku propracovala až na sedmnáctou příčku a stala se nejúspěšnějším hitem jeho kariéry. A podle vlastních slov této legendy country music mu navíc zachránila život: „Tahle píseň mi otevřela oči a já se s pomocí June konečně dostal z drog.“ Vzali se 3. března 1970, June šel za svědka spoluautor tohoto hitu Merle Kilgore...

Skladba Ring of Fire se samozřejmě ocitla v repertoáru řady zpěváků a kapel – zpívaly ji hvězdy country jako Alan Jackson, Dwight Yoakam či Lee Ann Womack, v podání britské kapely DragonForce se dočkala metalové verze, na svém turné Rebel Heart ji interpretovala popová královna Madonna, ale největší úspěch s ní zaznamenala skupina Eric Burdon & The Animals, jejichž rocková verze se na konci roku 1968 dostala do hitparád hned ve čtyřech zemích. V roce 2004 navíc časopis Rolling Stone zařadil původní Cashovu nahrávku na sedmaosmdesáté místo ve svém žebříčku pěti set nejlepších písní všech dob.

Ring of Fire se zkrátka stala evergreenem – a je úplně jedno, co je pravdy na tvrzení Cashovy první ženy Vivian, která ve své autobiografii z roku 2007, nazvané I Walked the Line, napsala: „June Carter nikdy Ring of Fire nenapsala. Tuhle skladbu složil Johnny v období, kdy hrozně fetoval a pil – není to totiž písnička o lásce, ale o jisté části ženského těla. Tuhle metaforu však June nikdy nepochopila, a proto mohla celý život tvrdit, že je to její vyznání lásky Johnnymu. A svět jí bohužel věřil, protože můj bývalý muž ji uvedl jako autorku. Důvod byl prostý – on byl velká hvězda, ona jeho milenka bez peněz.“

jedna velká rodina

▲ Pro autorku June Carter to byla příliš osobní skladba, takže ji jako první v roce 1962 v pomalé folkové úpravě a pod názvem (Love's) Ring of Fire natočila na své album Folk Songs Old and New její sestra Anita Carter.

◀ June Carter s hudbou pomohl písničkář Merle Kilgore, který jí šel 3. března 1970 za svědka, když si brala Johnnyho Cashe.